

INESE ZANDERE

Født 1958. Zandere er lettisk digter, forfatter, redaktør og ivrig deltager i læsefremmende programmer. Hendes akademiske baggrund er filosofi, men Zandere har skrevet mere end 30 børne- og ungdomsbøger, hvoraf nogle er oversat til engelsk, tysk, svensk, arabisk og estisk. I hendes bøger finder man humoristiske karakterer side om side med livets alvor og dybde, og hun opmuntrer dermed den unge læser til at overveje nogle af de svære aspekter ved livet. Inese Zanders digte, eventyr, skuespil og manuskripter har inspireret til flere animationsfilm, teaterstykker og operaer for børn. Bøgerne har indbragt Zandere en imponerende række af litterære anerkendelser: den lettiske børnejurypris, den årlige lettiske litteraturpris for bedste børnebog samt Jānis Baltvilks internationale pris for børnebøger og bogkunst – for eventyret ”Søster og bror” (Māsa un brālis, 2007), som blev medtaget på IBBY’s Honor List 2008. I 2017 blev Inese Zandere nomineret af IBBY Letland til Hans Christian Andersen Award.

REINIS PĒTERSONS

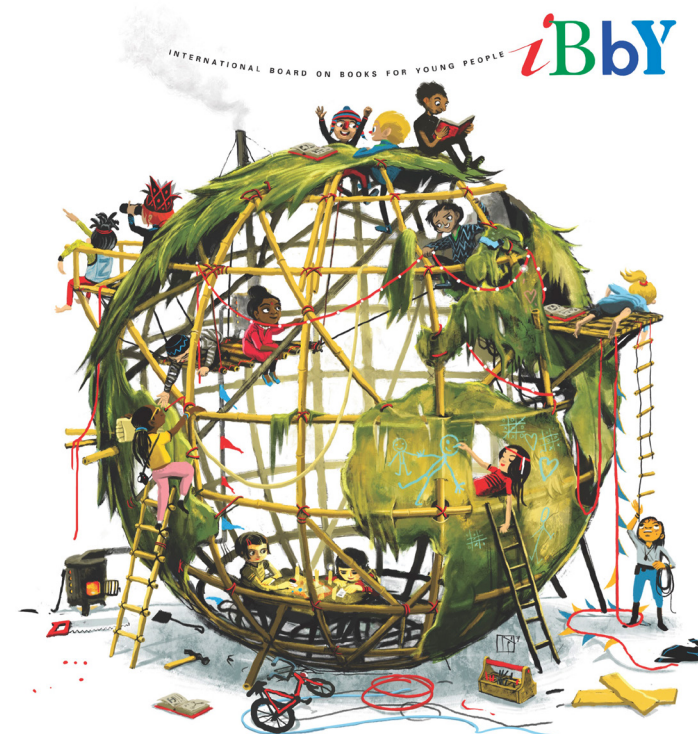
Født i 1981. Reinis Pētersons første illustrerede bog blev udgivet i 2007. Siden da har han etableret sig som en af de mest produktive moderne illustratører i Letland med over 20 børnebøger. Pēterson er ikke en typisk eller traditionel illustratør - hans innovative og noget excentriske kunstneriske tilgang udfordrer genrenes traditionelle grænser. Han fanger autentiske følelser ved at fokusere på detaljer i karaktererne og give dem ekspressive og ofte groteske udtryk. Mens Pētersons leverer en genkendelig stil i sit illustrative arbejde, hvor han både benytter traditionelle og digitale medier, er han ikke bange for kunstneriske eksperimenter. Han arbejder ved hvert enkelt projekt på at tilpasse sin visuelle stil og farvepalet til teksten, hvilket skaber et sammenhængende og spændende forhold mellem tekst og billede. Reinis Pētersons blev nomineret af IBBY Letland til Hans Christian Andersen Award i 2014 og til Astrid Lindgrens Memorial Award fra 2013 til 2017.

www.ibby.dk

BØRNEBØG INTERNATIONALE BOGDAG 2. APRIL 2018

GRĀMATĀ MAZĀIS IR LIELS
DEN LILLE ER STOR I EN BOG

Latvia
100

iBBY
LATVIA

Copyright © Reinis Pētersons 2017

EN HILSEN PÅ BØRNE- INTERNATIONALE BOGDAG FRA LETLAND

I den lettiske del af IBBY er vi meget stolte og glade for, at det netop er i 2018, vi er blevet sponsor af Børnenes Internationale Bogdag. I år fejrer vi nemlig 100 års jubilæum for etablering af Letland som stat. Med valget af tema: Den lille er stor i en bog, vil vi gerne understrege, at ordet ”lille” er et relativt begreb. Med mod, tro på vores idealer, fremsyn, udholdenhed og talent skabes vigtig og meningsfuld litteratur og bogkunst.

25 år er gået siden Letland blev medlem af IBBY. Hvert år fejrer vi 2. april med forskellige arrangementer på biblioteker og skoler; Vi fejrer H.C. Andersens fødselsdag, vi husker Jella Lepmans (grundlæggeren af IBBY) ord om, at god børnelitteratur bygger broer mellem nationer. Vi er altid taknemmelige for IBBY-plakaten og oversætter den altid til lettisk, vores sprog tilhører den baltiske sproggruppe og er modersmål for 1,7 millioner mennesker.

Budskabet DEN LILLE ER STOR I EN BOG af den fremtrædende lettiske forfatter Inese Zandere er vores hilsen til verden på Børnenes Internationale Bogdag. Plakaten er skabt af den kendte lettiske illustratør og animator, Reinis Pētersons.

DEN LILLE ER STOR I EN BOG

Vi mennesker er disponerede for rytme og regelmæssighed, på samme måde som magnetisk energi organiserer metalspåner i et fysikforsøg, eller som en snefnug danner iskrystaller af vand. I et eventyr eller et digt nyder børnene gentagelsen, omkvædet og de universelle motiver, fordi alt dette kan opleves på ny hver gang - det bringer regelmæssighed til en tekst. Verden får en smuk orden. Jeg kan stadig huske, hvordan jeg som barn kæmpede med begreber som retfærdighed og lighed, retfærdig fordeling mellem venstre og højre: hvis jeg trommede en rytme på bordet, talte jeg hvor mange gange hver finger fik lov at spille, så de andre ikke ville blive fornærmede.

Jeg plejede at klappe med min højre hånd i den venstre, men så tænkte jeg, at det var uretfærdigt og lærte at gøre det den anden vej – den venstre i den højre. Dette instinktive ønske om balance er naturligvis morsomt, men det viser et behov for at forhindre verden i at blive ulige. Jeg havde følelsen af, at jeg var den, der var ansvarlig for balancen af det hele. Børns lyst til digte og historier stammer også fra deres behov for at bringe regelmæssighed ind i en verden af kaos. Fra kaos har alt en tendens mod orden. Børnesange, folkesange, spil, eventyr, poesi - alle disse rytmisk organiserede former – hjælper små mennesker med at strukturere deres tilværelse i det store kaos. Det skaber en instinktiv bevidsthed om, at orden er mulig i verden, og alle har vi vores unikke væren i den.

Alt går i retning af dette mål: tekstens rytmiske organisation, rækkerne af bogstaver og designet af siden, giver tilsammen indtryk af bogen som en velstruktureret helhed.

Det store afsløres i det små, og vi skaber dette i børnebøger, selvom vi ikke tænker på Gud eller fraktaler. En børnebog er en mirakuløs kraft, der fremmer den lille persons store ønske om og evne til at være. Det fremmer hans eller hendes mod til at leve. I en bog er den lille altid stor, øjeblikkeligt, ikke bare efter at have nået voksenalderen. En bog er et mysterium, hvor der kan være noget, som ellers ikke findes, eller noget ud over ens rækkevidde. Det, som læsere af en vis alder ikke kan forstå med deres fornuft, forbliver i deres bevidsthed som et aftryk og fortsætter med at virke, selv om det er gådefuldt. En billedbog kan fungere som en skattekiste af visdom og kultur selv for voksne, ligesom børn kan læse en bog beregnet til voksne og finde deres egen historie, et strejf af deres kommende liv.

Kulturelle sammenhænge former mennesker, lægger grunden for noget, der kommer i fremtiden, såvel som afprøver erfaringer, børnene bliver nødt til at overleve uden at gå i stykker. En børnebog betyder respekt for den lilles storhed. Det betyder, at verden skabes på ny hver gang, en legesyg og smuk seriøsitet uden hvilken alt, også børnelitteraturen, bare er meningsløst.